

LOSOMATEN

DIARI CATALANISTA D'AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari i en las principals llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco del Sol Rambla de las Flores.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

REUS, Dijous 19 de Mars de 1903

ANY XVIII

NUM. 4.525

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1'25
En provincias, trimestre. " 4 -
Extranjer y Ultramar. " 8 -
Anuncio, á preus convencionales

PASTILLAS SERRA: Son las me lora pera curar la TOS

y totas las malalties del aparato respiratori, porque modifican las mucosas, facilitan la expectoració y fan desapareixe en un sol dia la opressió del pit y l'ofech.

Se poden pendre sense cap perill perque no contenen opi ni morfina. En venen á casa del autor, FARMACIA SERRA, Arrabal de Santa Ana núm. 80, devant del nou casal del Banch d' Espanya y FARMACIA NOVA de don Napoleón Batalla, ex-Portal de Jesús.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat á la meya clínica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l' Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá apetit y forsas y se li regularisaren las reglas: —Dr. Letamendi.

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d' un any de una escrófula crònica. Cansat d' usar sense cap resultat cuantas emulsións y reconstituyens se preconitzan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfite Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Loiniz, Catedratic de Barcelona.

Exigeixis lo legitim Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expén altre del mateix nom.

APERITIU-CORROBORANT

Tónich-febrífugo

THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.

BARCELONA

Única casa productora para la exportación a América

LOT

SE PREN ab aygua, ó pur, abans de menjar com aperitiu; després com digestiu.

Demanis en tots los cafés, ultramarins, casinos, coniterias, etc.

Los pedidos, així per Espanya com pera América, dehen dirigirse á The Cosmo S. en C. y de C. en P.—BARCELONA.

Agent General á Reus: Joseph Martorell, S. en C. Carrer Monterols número 30.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors á 20 y 22 pissetas lo sach de 70 kilos
Especial para vinyas á 13 pts.

Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors

MASSÓ Y FERRANDO.—REUS

LO CALENDARI DE "ICU-CUT!"

SE VEN EN LA LLIBRERIA DE TOST GERMANS

Se venen també llapideras ab lo retrato d' en Robert, Verdaguer, y totas las obras que edita «L' Avenc» de Barcelona.—Bloks catalans (de la «cuynera catalana»).

PERE BANÚS

METJE-CIRURGIA - Dentista

Practica totas las operaciones de la boca: avulsions, ablasions, recseccions, etc.—Reb tots los dias.

DENTADURAS de tots los sistemas. Paladars artificials y contensurs pera las fracturas de la mandibula.

Plassa del Castell 1, er.—REUS

LO DOCTOR J. OLLER Y RABASSA

ex-alumne dels professors Baguinski y Jacobson de Berlin, Lermoyez, Gougenheim y Viollet de Paris, ofereix al públich son

Consultori especial pera el tractament de las enfermetats de la Gola, Nas y Orelles montat ab arreglo als últims adelantos moderns en lo carrer de

Trafalgar, 44, pral.—Barcelona

¡CATALANS!

altra vegada á defensar nostre Dret civil

Un ministre que tingné d' abandonar aquesta terra poblada de llealtat, fugint de la pedra seca que li atubia son cos y la conciencia, violant la Constitució, ha intentat passar d' allí hont se deturá Felip V d' Espanya, ab son Decret de Nova Planta, en acabada la segona guerra.

¿Y qué ha fet lo poble catalá enfront semblant despotisme? ¿Hont está la consagració general que en un país que no es mort, racionalment pensant té que produhir la supressió de tota una vida jurídica? Sols los estudiantz han fet y sembla que seguirán fent una protesta sèria y una guerra a mort, al malehit Decret d' en Dato. Sols una academia benemèrita, la de Jurisprudencia y Llagislació, ha acudit al lloch del perill y ha organiat una defensa. Aquellas epítats autonomistas que arren floreixen a Catalunya y que ara hanrian d' esser alsadas en somatent, sols han consigna l'lor indignació en qualque telegrama, mentres la premsa ho feya en qualque article de fondo.

Quina indiferencia! Com se'n dolia el digníssim President de la "Unió Catalanista", devant dels representants del nacionalisme catalá, de que el poble calli (y que las classes ilustradas dormin) sense parar quasi esment en la grossa injuria de la descentralisació que sufrim.

Que per ventura no hem de treuren res de cridar? Llavors del Códich civil, que s' eridá ferm, be'n vam treure y fins nos mitj mejjarem la partida. Avay, donchs, ni na moment mes podém restar inactius si volém conseguir que no acabi d' esvabirse lo que nos queda de nostra llagislació propia. Pero, per Deu, no guemnos, donguém fe de vida, cridém fort,

JOSEPH GRAU RABASCALL

METJE-CIRURGIA

Arrabal alia de Jesús número 20, bis, 2on.

REUS

que l clamoreig de Catalunya arribi als quatre vents d' Espanya ó sino al Cel, que al menys nostras protestas siguin las darrerases alenadas de la conciencia jurídica de un poble, que, entrada ja en la agonia, no te altre condol que la mort dels justos.

En l' aplech que s tingué a la Academia de Jurisprudencia pera pendre partit a fi d' aterrar lo Decret, nostre patriici en Joseph Maria Roca ja 'ns va indicar un bon remey pera que aytal disposició no 'ns arribi a fer nafra.

Lo tornarém a dir, puig hi ha gent que encara no 'n té novas, segons apareix. S' ha de comensar una campanya ferma, enérgica y portant sempre la escomesa, en la qual tots los catalans n' han d'esser combatents, sense distinció de bandos ni de partits (fora dels que aguantan las modernas tiranias constitucionals) y per rigurós deber los que 'ns galejem de catalanistas y los que figuran en las agrupacions tradicionalistas, regionalistas y federal espanyolas; hem de produhir una entenimentada agitació del esperit nacional de la nostra terra, fent que allí hont hi haja una entitat autonomista no passi ni una setmana sense un meeting; una manifestació, sessió ó conferencia, sense una nova protesta contra l' infame Decret y a Barcelona hont los catalanistas hi son a mils la sevas associacions no han de deixar passar ni un dia sense treballar, sense preparar, l' un darrera l' altre, algun acte de resonancia pera combatrel.

Y qui te de comensar? Donchs tothom y prompte; que ningú esperi que l' vehi li organisi la reunió, lo meeting, publiqui manifestos, una fulla ó cartelló per las cantonadas, un treball en lo periódich. Quan se tracta de salvar la patria tothom vol ser lo primer y ningú necessita que son company de causa l' avisi y l' fassi seguir a remolch.

¡Oh vergonya de las vergonyas! si l' nombrós estol catalanista se troba avuy impotent, cal pensar en aquella generació del 88, allavors que ls catalanistas eran cuatro locos y que encara no tenían Bases de Manresa, quina virtut cívica logrará fer tornar enera tot un projecte de Códich Civil, y que tingué foras pera lliurar una tremenda batalla ab lo despoia de l' Alfonso Martinez.

Alsen, germans, las banderas y cantarém la victoria.

A. Barcelona 15 Mars.

INSTITUCIONS DE CATALUNYA

Cartas á mon amich J. Carulla

XIX

Benvolgut amich:

En las ordenansas dels gremis se véu la armónica gradació en que estaban los miembros que ls constituían. Hi había aprendents, fadrins y mestres.

Perá lo régimen y presidencia de cada gremi ja desde son origen foren assenyalats un cert nombre de individuos de la classe de mestres del propi cos que portaban lo nom de Priors quan la corporació s' anomenaba "Collegi" y l' de Consols ó Prohomenes quan s' anomenaba Gremi. En tots los gremis no era igual lo nombre d' aquestos individus, en cada un d' ells havia suferit alteracions en lo decurs del temps, en un llegim qu' eran dos en altres tres y en altres quatre etc.

Cuan a un jove cualsevol se li volia donar ofici se li posava d' aprendent á casa de un mestre del gremi, mitjansent contracta feta ab sos pares ó tutors. No hi há dapté que aqueixa formalitat obligava al aprendent a viure sumpis al mestre.

En cada ofici era ben determinat lo número d' anys y mesos que s' debían passar pera arribar a ésser fadrí, aqueix temps era més ó menys llarch segons la dificultat de aprendre y ensenyar cada ofici, més ab tot no era inferior a tres anys ni superior a seis.

L' aprendent quan volia passar a fadrí, una volta acabada la contracta, debía en primer lloch fer constar per medi de una certificació

de son mestre que en res había faltat a la dita contracta y allavors se li admestia a examen ahont se li aprobaba sa suficiencia pera poder ésser fadrí.

Una volta passat a fadrí, per medi d' una nova contracta entraba a treballar en lo taller d' un mestre, debent cumplir exactament lo marcat en la dita contracta baix pena dels danys que en la mateixa se consignaban y de lo que las ordenansas y gremials deyan. Cap fadrí podia treballar per son compte ni pública ni privadament, sinó que ho havia de fer sempre en casa d' un mestre aprovat ab obrador públich.

Passat lo temps d' ésser fadrí si s' volia passar a mestre, també devia probar sa suficiencia per medi d' examen, després de haver presentat la certificació de bon cumpliment, del mestre per qui treballaba.

A cap mestre l' hi era permés rebre un aprendent ó un fadrí d' un altre taller sens lo consentiment del amo d' aquest; tampoch podia admetre ni fadrí ni aprendent que en altre taller tingués una obra comensada. Los nostres pares hi veyan prou clar y compregueren que la observansa d' aquest bon régimen subjectava la inconstancia y la arbitrariedad de la joventut y la acostumaba a la subordinació.

No's troba cap ordenansa que fixi las horas de treball; se veu que tot ho arreglava la costum y una llarga y continuada tradició y aixis havia d' ésser en profit de la industria que havia de realisar ab la extranjera. A principis del sigle XVIII la regla general era la jornada de catorze horas. ¿Era lògica allavors aqueixa jornada? Jo m' inclino a creurer que sí, donat l' estat en que s' trobaban las ciencias. Avuy que aqueixas sobre tot las ciencias físicas, químicas y mecánicas admirablement han progressat, trobaria un absurdó la implantació de tal jornada. Avans se feya mes necessaria la forsa d' homes, ja que no hi había aqueixas grans máquinas actuals que roban treball als brassos. Avuy que s' fa menys necessaria la forsa humana precisa la reducció de jornada, si no s' vol que sobrant brassos, cresca la miseria y la fam a mida que progresant las ciencias se fassi encare menys necessaria la forsa humana. La classe treballadora promou vagas pera obtenir la jornada de vuit horas, jo ho veig just y posat en rahó, no sols la obtenció de las vuit horas, si que de set, eis, cinch etc., si aixis lo progrés científich ho exigeix. La questió capdal es que l' obrer no s' mori de miseria y de fam y si se inventan máquinas pera minyar brassos, just es que del progrés científich y industrial no n' vinga la mort de la classe treballadora. De quin modo lograrho? Ab la reducció de las horas de treball y si son precisos turnos en las fábricas y talleres, que s' fassen turnos que cap pérdua imosan al principal ó burgés ja que per ell son las ganancias. Que en aixó s' hi oposan innumbrables interessos fins de caracter internacional y de molta trascendencia, ja ho sé més m' apar que ab la reconeguda sensatés del obrer català y ab los sentiments verament reconciliadors de la burgesia d' aquesta terra no es tant difícil d' arreglarho com a voltas apareix. Que s' deixi l' obrer català d' escoltar a falsos redentores que sols lo portan per lo camí de la deshonra, que no dongui crédit a las paraulas d' eixa taifa de vividors que sols l' engrescan pera nodrirse ab sa sang y la questió quedarà totalment simplificada y l' obrer será respectat com ho fou en mellors temps y los burgesos tornarán a ésser no los explotadors com avuy se 'ls sol anomenar sino los pares dels obrers.

Las ordenansas gremials fixavan lo jornal als treballadors y lo pren de tota mena de artefactes y aixó encare que en tots los pobles de Enropa aixis se feya, es per demés dir que era una costum molt dolenta, ja que aixis no era apreciat lo més ó menys mérit de cada treballador.

Perá evitar los monopolis lo nombre de mestres dintre un gremi no fou may limitat.

Com t' he dit, perá passar de aprendent a fadrí y de fadrí a mestre s' había de sufrir un examen. En las ordenansas era marcada la forma, temps y regularitat de ferlos a fi d' evitar en ells tota disenció ó frau. Los examinadors que també s' anomenaban Vehedors prestaban abans jurament de ferlos bé y ab tota llealtat, sens deixarse portar d' odi, amor ó passió. En aqueix acte no podian tenirhi veu activa ni passiva, los parents ni mestres del examinat, lograntse d' aqueixa manera arrencar de soca-arrel tot esperit de parcialitat. Se pagaba una cuota com a dret d' examen, may excesiva y variaba segons la naturalesa y importancia del ofici. Lo fallo dat per los Vehedors debía cumplirse ja que l' aprendent no era admés com a fadrí enlloch, ni l' fadrí hauria pogut obrir y mantenir obrador sens haber obtingut lo títol de mestre en l' examen.

Aniré seguit en nova carta. Disposa de ton amich: J. MORERA Y SOLER. Sant Martí de P.—15—III—1903.

Secció oficial

EDICTE Don Leandre Fernandez Otero, Agent Receptor de Contribuciones de Reus y son partit. Faig saber: que per la Tesorería d' Hacienda s' ha dictat ab fetxa 17 del actual la següent providencia: "Mediant no haber fet efectivas sas cuotas los contribuyents incoslos en l' anterior relació, per lo concepte de Contribuciones correspondent al primer trimestre d' aquest any y atrassos durant los periodos voluntaris de cobranza que al efecte se 'ls hi senyalaren, cumplint lo preceptuat en l' article 50 de l' Instrucción de 26 d' Abril de 1900, declaro a dits contribuyents incursos en lo recárrch del primer grau d' apremi, que consisteix en un 5 per 100 sobre lo total import de sos respectius deutes; en l' inteligencia de que si en lo plasso de tres dias no satisfán lo principal y recárrchs referits, los hi parará lo perjudici a que tingui lloch y incurrirán los deudors en lo segón grau d' apremi ab nou recárrch del 10 per 100 sobre dit import y la execució contra sos bens."

Y en cumpliment de lo que disposa l' article 52 de la citada Instrucción, se publica lo present edicte, per lo que anuncio als contribuyents lo dret que té de solventar sos descuberts ab lo recárrch del primer grau d' apremi, a quin efecte se trobará oberta la cobranza durant los dias 20, 21 y 23 y horas de 9 a 13 y de 16 a 18, en lo carrer de Santa Ana número 24. Reus a 18 de Mars de 1903.—L' Agent, Leandre Fernandez.

REGISTRE CIVIL del dia 18 de Mars de 1903

Naciments

Cap

Matrimonis

Cap

Defuncions

Francisca Gibert Bellmunt, 65 anys, Sant Joan 22.—Mercé Santasusagna Vallés, 11 mesos, Sant Lluís 36.—Antonia Domingo Gené, 7 anys, Hospital Civil.

Calendari catalá

Sant d' avuy.—S. Joseph

Sant de demá.—S. Aniceto

Surt lo SOL a las 5 h. y 57 m. y s' pon a las 6 h. 2 m.; surt la LLUNA a las 12 h. 27 m. y s' pon a las 9 h. 41 m.

MERCATS

Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espluga de Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espluga de Francolí.

DEL ESTRANJER

Paris 18.

Protesta

Telegrafia de l' Habana que Inglaterra ha protestat contra l' tractat de comers entre Cuba y Estats Units.

Segurament protestarán també altras potencias y demanarán privilegis semblants als que per dit tractat se concedeixin als Estats Units.

A Serbia

Un telegrama de Belgrado diu que ls radicals moderats han decidit anar d' acort en las prop-venintas eleccions, persistir en sa oposició contra l' govern y reclamar un régime verament constitucional y parlamentari.

Los radicals independents no han assistit a la conferencia en que s' han pres aquestos acorts.

La indemnisació á Alemania

Comunican de Caracas que l' primer plasso de la indemnisació que ha de pagar Venezuela a Alemania ha sigut dipositada en una caixa especial a disposició del embaixador alemany.

Lo Kronprinz malalt

Segons diu un despatx del Cairo, lo Kronprinz ha restat a Lougror a causa d' una séria indisposició y no retornará a la capital d' Egipte fins d' aquí deu ó dotze dias.

Ha desistit de son viatge a Palestina.

L' emperador d' Alemania ha telegrafiat a son fill dihentli que s' quedi a Egipte fins a son complet restabliment.

Mr. Chamberlain

Telegrafia de Londres que l' ministre de las Colonias Mr. Chamberlain entrá en la Cambra dels Comuns pochos moments avans de comensar la sessió, essent aplaudit per los conservadors.

Poch després arribá l' diputat obrer Mister Croocks, qui fou saludat ab entusiasme per la oposició.

ELECTORALS

Girona

Fins a la fetxa son 21 los candidats que lluytarán en las prop-venintas eleccions de diputats a Corts en los vuyt districtes que hi ha a la provincia.

Torroella de Montgrí

Sembla que presentarà sa candidatura de diputat a Corts per aquest districte lo federal senyor Pi y Suñer.

Figueras

Los federals.—Los d' aquest districte votarán pera diputat a Corts al senyor Bofill.

Barcelona

Los republicans.—Es provable que en las venintas eleccions de diputats a Corts lluytin també republicans per las minorias de la circunscripció.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONES

del dia 18 de Febrer de 1903, facilitadas por don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Table with 6 columns: Horas de observación, Barómetro aneroides, Gran a. humedad, Pluja en 24 horas, Agua evap. en 24 horas, Estado del Ciel. Rows for 9 and 15.

Table with 7 columns: Horas de observación, TEMPERATURAS (Máxim, Mínim), VENT (Dir. tip., Dirección), NUBOLS (Clase, Cantidad). Rows for 9 and 15.

CRONICA

En la solemne diada que avuy se celebra, LO SOMATENT se complax en felicitar coralment als Josepchs y Josephas, tant nombrosos en nostra terra.

Ahir nit lo temps semblava que portés camí de fer algun cambi atmosfèric, puig després de las primeras horas de la vetllada espessos nivolots cubriren l'espai de nostre cel, y, en efecte, aixís que entrarem a la matinalada d' avuy se deslligà un vent de regular forsa y quelcom humit que feya creure ab propers pluja.

A poch més de las vuit d' ahir vespre deslliurà un hermós nen donya Marina Morgadas, esposa de nostre amic particular don Antón Porta y Domenech.

A la vegada celebrà el bon estat de la partera, felicitem als agraciats ab tant preuada joia.

Per no haverse reunit prou número de senyors regidors no pogué celebrar ahir l'excelentíssim Ajuntament la sessió ordinaria de primera convocatoria.

S'ha encarregat interinament de l'Alcaldia lo primer tinent d'Alcalde don Emili Briansó.

Han sigut nomenats altra vegada pera 'ls respectius càrrecs d'Inspector de rondas municipals y cabo de guarda termes en Ramón Grifoll y en Fraucesch Torrents.

Per la aplaudida Banda Municipal se farà a dos quarts de deu d'aquesta nit un lluit ball a la recreativa societat "El Brinco".

Avuy, a las nou de la nit, tindrà lloch a la simpática societat "Centro de Lectura", una vetllada literari-musical, que, com totas las festas que celebra aquella favorescuda societat, promet venres molt concorreguda.

Pendrán part en dita festa, a més d'alguns senyors socis que llegirán triadas i poesias, la banda de bandurrias y l'"Orfeón Reusense" del Centro que executarán algunas de las millors composicions de son variat repertori, y l'nen Pan Martí que ab tot y contar molts pochys anys, se pot dir qu' es ja tot un mestre de piano y una prova potent de la bona feyna que fan los directores de la "Academia de música del Centro de Lectura."

Lo senyor Director de la Granja experimental y Escola provincial d'Agricultura d'aquesta regió, nos participa, que havent acordat la Exma. Diputació provincial de Barcelona, establir en dita Escola l'enseyansa teotich práctica de Apicultura, lo dia 21 del corrent a dos quarts de sis de la tarde, se inaugurarán las conferencias públicas sobre la citada enseyansa, a carrech de don Pere Villuendas, qui ademés de las lliçons teóricas farà venire prácticament totas las operacions relacionadas ab la industria apícola, a cual efecte se visitarán importants arners propers a Barcelona y 's farán las manipulacions de extracció de la mel, confecció de panals etz., en lo laboratorí de la mateixa Escola.

Aquestas conferencias tindrán lloch tots los dijous y dissabtes per la tarde y serán públicas y de franch.

Los que dessitjan obtindre lo Diploma de Apicultor, deurán matricularse en la Secretaria d'aquest establiment y una vegada acabadas las lliçons y probada sa suficiencia mediant un examen teórich-práctich, los hi será expedit dit diploma.

Per ser avuy la festa de Sant Joseph se farà ball a la recreativa Societat "La Palma", per la banda de la mateixa.

Per lo que pugui interessar als molts catalans que portan l'apellido Banús, doném compte d'haver mort a Santiago de Chile, sans testar don Pere Joseph Banús y Pullans, deixant bens de fortuna.

Al considerable número de 201 ascendeix

lo de composicions rebudas per lo Consistori dels Jochs florals de Barcelona.

La Gaceta publica una Real ordre figurant durant l'actual quinzena lo tipo mitj del cambi en '33'91 pera los efectos del pago en or dels drets d'Aduanas.

S'ha aplasat per alguns dias lo viatge a Madrid dels senyors que componen la Comissió de Junta d'Obras del Port de Tarragona que tenen d'anar a la Cort pera gestionar diferents assumtos d'interés.

En los salons de la societat "El Alba", tindrà lloch aquesta nit un lluit ball.

Durant la manifestació verificada pel estudiants de Valladolid varen donarse viscas al Governador civil d'aquella provincia y moris al de Valencia, contra 'l quin se pronunciaran enérgichs discursos al meeting que 's celebrá.

Com a protesta contra la conducta del Governador de Valencia no varen entrar a classe 'ls estudiants de Santiago.

Per altre costat los de Valencia insisteixen en demanar la dimissió del senyor Martos O'Neale y la del doctor Candela, rector de aquella Uiversitat, per haverlos deixat indefensos.

Per consurn se recaudaren en lo dia de ahir pessetas 1021.06.

Un dels aconteixements mes notables d'aquats temps, es l'invent del "Procediment

Indio" del apotecari Pascual, exquisit producte que toona 'ls cabells blancs del color que s'han tingut a la juventut, sens que perjudiqui en lo mes minim la salud, ni taqui la pell ni la roba, reproduceix lo cabell, priva sa caiguda y fa desapareixer completament la caspa.

Se ven en lo Carrer de la Font, número 13 y a las principals Perfumerias y Perruqueries.

Diposit general: J. Uriach y C.^a BARCELONA

FINALMENT JOH LECTORS!

Podém anunciar que ha sigut venut lo terrible mal venéreo y sífilich. Pera details llegeixis en 4.ª plana, "Milagrosos confits ó Injecció anti-venéreo y Roob anti-sífilich CONSTANCL.

D. MANEL DE PEÑARRUBIA

Procurador dels Tribunals
Ha traslladat son despatx a la cambra de Sant Joan, número 30-3er.
TARRAGONA

Secció comercial

BOLSI DE REUS

Carrer Monterols, 27
Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.

Interior	77'97	Cubas del 68	
Colonial		Cubas del 90	
Orenses	32'50	Amortizable	97'27
Norts	64'35	Ob. 5 p. ^a Almansa	104'50
Alicants	97'30	Id. 3 p. ^a Fransas	59'32
Vitalici V.		Id. 3 p. ^a Orense	52'62
PARIS		MADRID	
Exterior		Interior	77'92

GIROS

Paris 34'10 Londres 33'75

TELEGRAMA DE PARIS

Exterior.	91'92
Portugués	32'35
Rie Tinto.	13'35
Norts.	229'—
Alicants.	346'—

Se reben ordres pera operacions de Borsa. Compra y venta al exat de tota clase de valors cotisables de Borsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

CAMBIS CORRENTS

en lo dia d'ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner	Paper
Londres 90 div	—	33'20	—
" 60 "	—	—	—
" 8 div	—	—	—
" vista.	—	33'60	—
Paris 90 div	—	—	—
" 8 div.	—	—	—
" vista.	—	33'35	—
Aix 8 0/0	—	—	—
Amberes 90 div.	—	—	—
Marsella 90 div.	—	—	—
" 8 div.	—	—	—
" 4 div.	—	—	—
Perpignan 90 div.	—	—	—
" 8 div.	—	—	—
Hamburgo 90 div.	—	—	—
" 8 div.	—	—	—
" vista.	—	—	—

Cambi anterior de

Valors locals	Diner.	Paper.	Oper.
Gas Reusense.	600	615	
Industrial Farinera.		625	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.	700		
Manufacturera de Coton.	100		
C. Reusense de Tranvias.		30	
C. Reusense de Tranvias privilegiadas 5 per 100.	525		

Electra Reusense.
Manicomí de Reus.

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZÁLEZ
Carrer Santa Ana, 19.

Cotisació a Barcelona a las 16 d'ahir

Interior	77'97	BARCELONA	
Amortisable 5 p.	97'27	Frans	34'—
Colonial		Lliuras	33'75
Mercantil		MADRID	
Norts	64'30	Interior	77'91
Alicants	97'35	Frans	34'—
Orenses	32'45	PARIS	
Obs. Fransa 2 1/2		Exterior	91'95
Id. Almansa 5 0/0	000'00	Nortes	229'
Id. Id. ayg		Alicants	347'

Ordres de Borsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors. Descompte de cupons. Compra de monedas d'or y bitllets extrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

ANUNCIS PARTICULARS

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

HORT DE PAU ABELLÓ

Se ven en lo carrer del Roser, 4.

APRENET

Se 'n necessita un en aquesta impremta.

CLÍNICA DE MASSATJE

DE

P. DURÁN, METJE-CIRUJIA

Carrer Osset núm. 1, pis primer,

cantonada al de la Presó.—Reus

Ab lo massatje manual y vibratori s'obtenen rápidas y sorprendents curacions en les enfermetats següents:
Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (lunat), Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etz.
Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Enteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Victo), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escriptors, etz.

Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Asticcions de ventre y Cálculs renals y hepáticos, etz.

Ammoniure de cuivre en líquit

Nou tractament pera la curació de las viñyas.

Maquinaria Industrial y agrícola y tot lo referent a aquest ram ab subjecció als últims avensos.

Motors de gas-original, gas-pobre, betzina, bouriol, petróleo, esperits y de gas acetilé.

Locomovils d'igual combustible, centrifugas, gomasy ubragas y tot lo material d'aquest ram.

Corretjas de fil-ferro pera las grans transmissions.

Corretjas de cuyro pera maquinaria.

Condensadors y purgadors de vapor, caps cotó pera netejar la maquinaria.

Aparatos pera limpiar de sals los tubos de las calderas, olis y grassas.

Material eléctrich pera monturas de fabricas de forsa y llum.

Dinamos y cables aéreos y subterráneos.

Lámparas de incandescencia ab sos accessoris.

Material complet pera ferro-carrils, cotxes, wagons de totas classes.

Metalls blancs pera contraforts de ejes.

Productes pera elaborar vins.

Cuyros repujats pera silleria.

Siment metálich diamant.

Taulas de billar y sos accessoris.

Cánem en rama.

Alambres de ferro, llautó, bronze, coure y candados pera panys y 'ls accessoris pera aquest ram.

Carbons minerals y cok.

Siment.

Botilleria vidre.

Tubos de ferro y de plom.

Guanos, etz.

Pera pedidos de tot lo nomenat y explicacions, dirigirse a don Joseph Suñerías Cantero, carrer segon Pi y Margall, número 13.—Reus.

B. SANTOS Y VALL

Ofereix sa cooperació activa y formal als catalans, no residents a Madrid, qu'hi tingan ó vulgan establirhi negoci.

Alcalá, 1 10, 2n. dta.—MADRID.

OBRA NOVA

FLORESCENCIA

Aplech d'ensaigs literaris d'en Hortensi Güell.

2 PESSETAS

De Venda en lo kiosco de D. Pan Balart, Plaza de la Constitución y en la libreria de D. Pere Tost, Arrabal baixa de Jesús.

DIVERSIONS PÚBLICAS

TEATRO FORTUNY

Companyia de vers y ball

MONROC-ZUBIELQUI

Brillant cos de ball baix la direcció de la célebre bailarina dels teatros Real de Madrid y Liceo de Barcelona dosya Amalia Monroc.

GRAN FUNCIO PERA AVUY

En la tarde y nit d'avuy se posará en escena la grandiosa mágica en 4 actes, original de don Rafel Maria Liern "La almoneda del diablo".

Farda, a las 3.—Nit, a dos quarts de nou.

PREUS DIARIS
Paleos plateas sense entrada, despatx 10 pessetas, contaduria 11.—Paleos primer pis sense entrada 3 d. y 9 c.—Paleos segon pis sense entrada 4 d. y 1'50 c.—Siló de plateas ab entrada 2 d. y 2'25 c.—Butaca de primer pis ab entrada 1'75 d. 2 c.—Lluneta de segon pis ab entrada 1'25 d. y 1'50 c.—Entrada a localitat 75 céntims.—Entrada al paradís 50 idem.
L'impost del timbre a carrech del públic.
IMP. CARRERAS Y VILA,

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona

Surtida	Correu	4'53	matí	arribada	8'34	matí
"	Exprés	7'05	"	"	9'14	"
"	Mixto	8'41	"	"	1'03	trde
"	Merc.	12'07	"	"	8'02	nit.
"	Correu	2'14	trde.	"	5'24	trde
"	Mixto	7'14	"	"	10'19	nit.

De Barcelona a Reus

Surtida	Merc.	5'15	matí	arribada	3'06	trde
"	Mixto	6'01	"	"	11'30	matí
"	Correu	9'47	"	"	1'05	trde
"	Omb.	12'35	"	"	5'32	"
"	Mixto	2'26	trde.	"	7'11	"
"	Exprés	7'26	"	"	9'38	nit.

De Reus a Saragossa

Surtida	Correu	1'35	trde.	arribada	8'35	nit.
"	Mixto	7'57	"	"	6'36	matí
"	Exprés	9'44	nit	"	3'01	"
"	Merc.	3'36	trde.	"	11'54	nit.
"	"	5'32	matí	"	8'51	matí

Dels dos darrers lo primer no mes arriba a Casp y lo segon a Mora.

De Saragossa a Reus

Surtida	Exprés	1'50	matí	arribada	6'59	matí
"	Correu	7'—	"	"	2'06	trde
"	Mixto	10'05	nit	"	8'11	matí
"	Merc.	0'38	matí	"	11'27	"
"	"	6'59	trde	"	10'15	nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LÍNEA DEL NORT

De Reus a Lleyda

Surtida	Correu	8'29	matí	arribada	11'35	matí
"	Mixto	6'05	trde.	"	9'57	nit
"	Merc.	1'45	"	"	"	"

Lo tren que va col·locat en últim terme no més arriba a Vimodí.

De Lleyda a Reus

Surtida	Mixto	5'28	matí	arribada	9'29	matí
"	Correu	4'05	trde.	"	7'09	trde.
"	Merc.	1'39	"	"	1'39	"

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimodí.

De Reus a Tarragona

Surtida	Mixto	8'16	matí	arribada	8'45	matí
"	"	9'44	"	"	10'18	"
"	Merc.	2'30	trde.	"	3'05	trde.
"	Correu	7'17	"	"	7'48	"

De Tarragona a Reus

Surtida	Correu	7'45	matí	arribada	8'15	matí
"	Merc.	12'22	trde.	"	1'—	trde.
"	Mixto	5'08	"	"	5'46	"
"	"	8'—	nit	"	8'38	nit.

FERRO-CARRIL ECONOMIC

DE REUS A SALOU

Servey de trens que regeix desde 7 d'agost de 1902.

Sortidas de Reus: al matí a las 10:10 i a la tarde a las 2:47.—15. mones y d'agost.

Sortidas de Salou: al matí a las 4:53 i 11:04. A la tarde a las 5:32 y 7:40.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA

D. ANTON BARDOY

HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES

CARRER DE EN MEDIO, CASTELLÓ DE LA PLANA

Companyia valenciana de navegació

LÍNEA REGULAR DE GRANS Y RÁPITS VAPORS ENTRE ESPANYA Y LAS COSTAS DE FRANCIA Y ITALIA

VAPORS DE LA COMPANYIA: SAGUNTO, JATIVA, ALCIRA, CABAÑAL, GRAO, MARTOS Y DENIA

Surtidas fijas y semanals del port de Tarragona pera MARSELLA y GÉNOVA los dimars de cada setmana ab escala quinzenal a LIORNA.

Servey setmanal pera Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva tots los dijous.—Viatjes extraordinaris a Marsella y Costa de Italia.—Luxosas cambras.—Llum eléctrica

Se atmet passatge y carga a fletes reduits.—Se atmet carga ab flete carregat y coneixement directe pera New-York, Boston, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, etc., ab trasbord a Génova y Argel ab trasbord a Alacant.

Agent: DON ROMÁN MUSOLAS, carrer de Apodaca, 38.—Teléfono núm. 34.—TARRAGONA

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Mils y mils de celebritats mélicas, després d'una llarga experiencia, s'han convensut y certificant, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, flux blanch de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, cálculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extreyniments uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas, no hi ha medicament més milagrós que ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.

També certifican que pera curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sifilis y herpes, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fácils de curar. A Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon exit d'aquets especifichs; per Cedi del tractament especial ab éll, admet als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y era'is qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en totes las bonas farmacias.

A Reus: en la de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Carpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.

Consultas mélicas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dillums, dimecrés y divendrés a las 12.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE MARS DE 1903

LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo 21 de Mars directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y rápit vapor francés

PROVENCE

Consignataris a Barcelona, Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

PERA VIURER DE

estar sempre de bon humor y pera precaveres de tota classe de enfermetat y infecció, es precis fer constant us del Elixir Verdi.—No s'coneix cap cas de persona que fent un us moderat, pero constant d'aquest milagrós elixir, haigi caygut malalt del estómach ó de febre. Las personas sanas deuen pendren pera no caurer malalts; las que están malalts, las endebles, malhumoradas deuen pendrel pera posarse bonas.

Deu mil certificats de metjes y malalts atestiguan d'una manera clara, terminant, lluminosa, lo infalible que es en motts cassos, y lo indiscutible que es sempre l'Elixir Verdi es un tónich analéptich: es a dir que reanima y enforteix. A Inglaterra, Alemania, Bélgica, Dinamarca y altres paissos las familias estant constantment provistas del milagrós elixir pera son continu us, y a aixó tal vegada es degut que aquellas rasses signin mes desarrolladas, mes fortas y vigorosas que altres en Espanya mateix, provincias que mes us fan d'aquest precios elixir, senyalan menos enfermetats y indican en los noys major forsa y vigor. L'Elixir Verdi se troba de venta en totes las farmacias a dos pessetas frasco.

LAGRESHAM

COMPANIA INGLESA

de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats

Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo diposit exigit per las Lleys fiscals vigenas com garantía per los seus assegurats a Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.

A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

TALLER DE CAMISERIA

DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40.—REUS

Novetats en corbatera, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botonaduras bera camisas, paraiguas, sombrillas, bastons, petacas, cignarreras, carteras, targeters, moneders, poquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan a mida camisas, calsetots, colls y panys.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR

DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos y detalls arquitectórichs y escultórichs pera iglesias, etc.

Imatges de fusta y cartró-pedra de totes midas y models.

PREUS REDUITS